

Infokirje Lapsiystävällinen kunta -mallista kiinnostuneille kunnille

03-2020

HUOM. Hakuaikaa on pidennetty koronatilanteen vuoksi. /27.3.2020

Suomen UNICEF kutsuu kunnat rakentamaan kanssaan lapsiystävällistä arkea jokaiselle lapselle

Suuri osa suomalaisten lasten ja nuorten arkeen vaikuttavista päätöksistä tehdään kunnissa. Tehtävät päätökset vaikuttavat siis merkittävästi siihen, miten sinun kunnassasi asuvien lasten oikeudet ja hyvinvointi toteutuvat.

Lapsiystävällinen kunta -malli on Suomen UNICEFin kunnille tarjoama kokonaisuus, joka auttaa kuntia tekemään lasten kannalta oikeita ratkaisuja niin kunnan hallinnossa kuin lasten arjen palveluissa. Malli on tutkitusti vaikuttava väline kunnille lapsen oikeuksien edistämiseen. Malli on myös linjassa kansallisen lapsistrategiatyön kanssa.

Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja UNICEFin kansainväliseen Child Friendly Cities -malliin. Suomessa mallia on toteutettu vuodesta 2012 lähtien. Kokemusta on saatu pitkältä aikaväliltä ja erilaisista kunnista.

Hakuaika 2020

Vuoden 2020 haku on avoinna kaikille kunnille **30.11.2020 saakka. Hakuaikaa on pidennetty koronatilanteen vuoksi.** Alla on tarkempi kuvaus hakuprosessista sekä hakuohjeet.

Mitä kunnan tulee tehdä, jotta se voi hakea malliin mukaan?

Hakuprosessi:

1. Tutustukaa malliin kunnassanne

Kunnan tulee tutustua mallin pääperiaatteisiin, sisältöihin ja tavoitteisiin sekä kehittämistyön edellytyksiin ennen virallista hakuprosessia. Lisätietoa mallista saa tästä infokirjeestä, UNICEFin nettisivuilta sekä UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tiimiltä. Linkit ja yhteystiedot ovat tämän infokirjeen lopusta.

2. Kunnanhallituksen on tehtävä päätös hakemisesta sekä perusteltava hakeminen

Kunnanhallituksen tulee tehdä virallinen päätös malliin hakemisesta. Päätöksessä kunnan on

- nimettävä Lapsiystävällinen kunta -yhteyshenkilö/koordinaattori
- nimettävä Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmä, joka on vastuussa kehittämisprosessin kokonaiskoordinaatiosta.

Koordinaatioryhmässä tulee olla edustettuina kunnan kaikki eri toimialat ja muut keskeiset toimijat, kunnan luottamushenkilö/-öitä, kunnan viestintä sekä kolmas sektori. Lisäksi ryhmässä tulee olla lasten ja nuorten edustaja/-jia.

- Ryhmällä on oltava riittävä mandaatti viedä eteenpäin koko kunnan tasoista, eri toimialat kattavaa kehitystyötä.
- Koordinaatioryhmän voi tarvittaessa linkittää johonkin kunnassa jo toimivaan ryhmään (esim. lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä).
- Ryhmää voi täydentää, mikäli kunta valitaan malliin mukaan.

- c. perusteltava, miksi kunta hakee mukaan malliin. Perustelu voi olla enintään yhden A4:n mittainen, ja siinä tulee vastata seuraaviin kysymyksiin:
- a. Miksi kunta hakee mukaan? Mihin mallilla haetaan ratkaisua?
  - b. Onko kunnalla tahtotila sitoutua pitkäjänteiseen, eri tasoja, tahoja ja toimijoita koskevaan kehittämistyöhön?
  - c. Millaisissa lapsenoikeuskysymyksissä kuntanne tarvitsee erityisesti tukea?
  - d. Miten haluaisitte kehittää kuntanne lapsiystävällisyyttä? Kertokaa 1-2 konkreettista esimerkkiä.

3. **Lähetetään kunnanhallituksen päätös, perustelut sekä kunnan yhteyshenkilön yhteyshenkilön UNICEFille 31.11.2020 mennessä sähköpostilla.**

Kunnanhallituksen virallinen päätös malliin hakemisesta, perustelut sekä kunnan yhteyshenkilön nimi, tehtävänimike, puhelinnumero ja sähköpostiosoite lähetetään Mikael Malkamäelle, mikael.malkamaki@unicef.fi.

4. **UNICEF päättää mukaan valittavat kunnat viimeistään tammikuussa 2021**

UNICEF ilmoittaa kuntavalinnoista tammikuun 2021 loppuun mennessä hakemuksessa nimetyille kunnan yhteyshenkilölle.

Hyvä tietää:

- Mikäli kunta valitaan malliin mukaan, yhteistyö UNICEFin kanssa käynnistyy vuoden 2021 aikana.
- Valitsemme kunnat siten, että mukana on erilaisia ja erikokoisia kuntia eri puolilta Suomea.
- UNICEF kehittää Lapsiystävällinen kunta -mallin sisältöjä ja materiaaleja entistä toimivammiksi vuosien 2019-2020 aikana. Lisäksi UNICEF ottaa käyttöön syksyllä 2020 Lapsiystävällinen kunta -digipalvelun kuntien työn tueksi.

Mitä UNICEF edellyttää kunnalta?

Jotta Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen kehittämistyö voi käynnistyä ja toteutua kunnassa onnistuneesti, UNICEF edellyttää kunnalta:

- riittävällä työajalla resursoitua Lapsiystävällinen kunta -koordinaattoria.
- riittävällä työajalla resursoitua poikkihallinnollista koordinaatioryhmää.
- koko kunnan, eri tasojen ja tahojen sitoutumista pitkäjänteiseen lapsen oikeuksien edistämiseen kunnan päätöksenteossa, hallinnossa ja palveluissa.
- lasten ja nuorten ottamista mukaan kunnan lapsiystävällisyyden kehittämiseen sekä lapsia koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon.
- sitoutumista viestimään kehittämisprosessin tavoitteista, toimenpiteistä ja tuloksista kuntalaisille.

Lisäksi UNICEF ja malliin mukaan valittu kunta tekevät ennen yhteistyön käynnistymistä sopimuksen, jossa määritellään yhteistyön edellytykset.

Mitä UNICEF tarjoaa mallia toteuttavalle kunnalle?

UNICEFilla toimii kolmen hengen Lapsiystävällinen kunta -asiantuntijatiimi, joka vastaa mallin kehittämisestä sekä kuntayhteistyön valtakunnallisesta johtamisesta ja koordinoinnista.

UNICEF tarjoaa mallia toteuttaville kunnille:

- malliin liittyvät sisällöt ja materiaalit kunnan käyttöön
- malliin ja lapsen oikeuksiin liittyvää koulutusta
- digipalvelun kunnan kehittämistyön ja prosessiohjauksen tueksi (syksystä 2020 alkaen)
- valtakunnallisen Lapsiystävällinen kunta -verkoston sekä -verkostotapaamiset, joihin osallistuvat mallia toteuttavat kunnat eri puolilta Suomea
- Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen, mikäli kunnan kehittämisprosessi ja sen tulokset täyttävät mallin kriteerit
- muuta tukea ja sparrausta mallin toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Miten kehittämistyö käynnistyy ja etenee, jos kunta valitaan malliin mukaan?

Yhteistyö UNICEFin kanssa käynnistyy kunnan koordinaattorin ja koordinaatioryhmän koulutuksella (2021). Koulutuksen jälkeen kehittämistyö käynnistyy kunnan tekemällä nykytilan kartoituksella. Siinä kunta arvioi, miten hyvin lapsiystävällisyys nykyään kunnassa toteutuu. Arvioinnissa ovat apuna UNICEFin kehittämät, lapsen oikeuksien sopimukseen perustuvat materiaalit ja indikaattorit (uudistetaan vuoden 2020 aikana).

Kartoituksen tulosten perusteella kunta päättää, mitä toiminnan osa-alueita se alkaa kehittää ja miten. UNICEF seuraa työn etenemistä. Kunta arvioi työnsä etenemistä ja tuloksia sekä raportoi niistä säännöllisesti UNICEFille.

Kahden vuoden kehittämistyön jälkeen kunta voi saada UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen, joka on voimassa kaksi vuotta. Tunnustusta myönnettäessä UNICEF arvioi sekä kehittämisprosessia että saavutettuja tuloksia. Tunnustus ei tarkoita, että työ olisi valmis, vaan kunta sitoutuu jatkamaan lapsiystävällisyyden kehittämistä.

LISÄTIETOA MALLISTA

Millainen on lapsiystävällinen kunta?

Lapsiystävällisessä kunnassa lapsen oikeudet toteutuvat jokaisen alle 18-vuotiaan arjessa. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että

- kunta edistää lapsen oikeuksia kunnan päätöksenteossa, hallinnossa ja palveluissa.
- YK:n lapsen oikeuksien sopimus ohjaa lapsi- ja nuorisopolitiikkaa. Lasten ja nuorten tietämys omasta arjestaan ja lapsivaikutusten arviointi vaikuttavat kunnan päätöksentekoon. Lapsen oikeus riittävään osuuteen yhteiskunnan voimavaroista näkyy kunnan talousarviossa.
- lapset ovat tasa-arvoisia kunnan asukkaita. Lapset suunnittelevat, arvioivat ja kehittävät palveluita. Jokaisella lapsella on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua.

- lapset ja aikuiset saavat tietoa lapsen oikeuksista. Lapset ja nuoret rohkaistuvat toimimaan kansalaisyhteiskunnassa ja kokevat itsensä lähiyhteisön arvokkaiksi jäseniksi.

Lasten näkökulmasta lapsiystävällinen kunta varmistaa, että jokaisella lapsella on

- vaikutusmahdollisuuksia omassa arjessaan ja omissa huolissaan
- turvallinen aikuinen, joka on kiinnostunut lapsesta
- kaveri, jonka kanssa voi viettää aikaa ja tehdä asioita
- koulu, joka antaa lapsen taustoista riippumatta jokaiselle mahdollisuuden onnistua
- harrastus perheen varallisuudesta tai asuinpaikasta riippumatta

Mitkä kunnat ovat jo mallissa mukana?

Vuonna 2020 lapsiystävällisyyttään kehittää UNICEFin tuella jo 37 kuntaa. Näissä kunnissa asuu lähes 30 prosenttia Suomessa asuvista lapsista.

Vuonna 2019 tai aiemmin aloittaneita kuntia on 19: Forssa, Hämeenlinna, Jyväskylä, Kirkkonummi, Kittilä, Kokkola, Lahti, Lappeenranta, Lempäälä, Lohja, Nokia, Oulu, Pori, Puumala, Raasepori, Rovaniemi, Seinäjoki, Tammela ja Turku.

Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen on saanut 13 kuntaa: Forssa, Hämeenlinna, Jyväskylä, Kirkkonummi, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Oulu, Pori, Raasepori, Rovaniemi, Tammela ja Turku.

Vuonna 2020 mallin mukaisen kehitystyön aloittaa 18 uutta kuntaa: Eurajoki, Isokyrö, Janakkala, Joensuu, Kauhajoki, Keuruu, Kotka, Lapinjärvi, Leppävirta, Liminka, Lopen kunta, Loviisa, Malax (Maalahti), Outokumpu, Pedersöre, Porvoo, Ranua ja Riihimäki.

Malliin liittyviä materiaaleja

- Mallin esittely UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -sivuilla: <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-suomessa/lapsiystavallinen-kunta-projektiesittely/>
- Mallin vaikuttavuusarviointi ja tuloksia kunnista [Owal Goupin vaikuttavuusarviointi Lapsiystävällinen kunta -mallista \(2017\)](#)
- Malliin liittyviä muita materiaaleja: (huom. sisällöt uudistetaan 2020) <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-suomessa/lapsiystavallinen-kunta/lapsiystavallinen-materiaalipankki/>
- UNICEFin kansainvälinen Child Friendly Cities -malli: <https://childfriendlycities.org>

Kysymyksiä? Ota yhteyttä UNICEFiin!

Mikael Malkamäki, Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori
p. 050 442 5242, mikael.malkamaki@unicef.fi

Johanna Laaja, erityisasiantuntija
p. 040 721 1515, johanna.laaja@unicef.fi

Sanna Koskinen, erityisasiantuntija
p. 050 576 2293, sanna.koskinen@unicef.fi